

ཞིང་ལས་འབྲུལ་ཆས་ཅན་གློ་ར་བཤད་བ།

ཐོད་ཚྲོངས་མི་དམངས་དབེ་ལྷན་ཁང་།

ཞིང་ལས་འབྲུལ་ཆས་ཅན་སྐྱར་བཤད་པ།

དབྱན་པ་ལེ་ས་ཁུལ་གི་《ཞིང་ལས་འབྲུལ་ཆས་ཅན་སྐྱར་བཤད་པ་》

ཞེས་པའི་ཙམ་འབྲི་ཚགས་ཀྱང་གིས།

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १ ॥

ཐོད་སྒྲུང་ས་མི་དཔངས་དཔེ་ རྒྱུན་ཁང་ནས་བརྒྱུར་ཏེ་བརྒྱན་པ།

ཕྱི་རྒྱུང་ས་གནས་དེ་དཔེ་ཚོང་ཁང་གིས་བཀྲམ་པ།

ཁོད་ལྷུངས་ཞིན་ཏུ་པར་འདེབས་བཟོ་བྱ་ནས་པར་བརྒྱབ་པ།

1978 ལོའི་ཟླ་ 5 ཟླ་ཨར་པར་གཞི་དང་ཨར་པར་ཐོངས་དང་ཨ་པུ་བ་པ།

གཅིག་གྲུང་མང་གྲངས་ M4170.1

རྒྱ་གོང་སྒྲུང་ 0.18

谈谈农业机械化
(藏文)

西藏人民出版社出版

西藏新华书店发行

西藏新华印刷厂印刷

1978年5月拉萨第1版第1次印刷

统一书号：M4170·1

定 价：0.18 元

ཐེང་གཞི།

ཞིང་ལས་མཉམ་སྐྱེའ་ཅན་ཏུ་ཕྱར་པའི་མང་གཞིའི་ཕོག་ཞིང་ལས་འབྲུལ་ཆས་
ཅན་མངོན་ཏུ་འབྱར་བ་བྱེད་རྒྱ་དེ་ནི་ང་ཚོའི་དང་གིས་ཞིང་ལས་ལ་སྤྱི་ཚགས་རིང་ལོ་
ལྷགས་གི་ཕྱར་བཞོད་བྱེད་པ་དང་། སྤྱི་ཚགས་རིང་ལྷགས་གི་ཞིང་ལས་ཆན་པ་
འཛུགས་སྐྱུན་བྱེད་པའི་མ་ཁེ་སི་རིང་ལྷགས་གི་ཅ་པའི་ལས་ཕྱོགས་ཤིག་ཡིན་ཞིང་།
ཆབས་ཆན་གི་གཙོ་འཛིན་དང་སྒྲིལ་དཔོན་མའོ་ཀུའུ་ཞིས་ཞིང་ལས་འབྲུལ་ཆས་ཅན་ཏུ་
འབྱར་བ་བྱེད་རྒྱའི་གནད་དོན་ལ་སྤྲོད་ནས་མཐོང་ཉ་ཅང་ཆན་པ་གནད་གི་ཡོད་ཅིང་།
རང་རྒྱལ་གི་ཁྲོད་གསེབ་ཏུ་མི་དམངས་ཀྱང་ཉི་ཅན་ཏུ་ཕྱར་རྒྱུ་མའོ་ཀུའུ་ཞིས་“ཞིང་
ལས་གི་ཅ་པའི་འགྲོ་ལམ་ནི་འབྲུལ་ཆས་ཅན་ཏུ་འབྱར་བ་བྱེད་རྒྱ་དེ་རེད” ཅས་གསལ་
པོ་བརྟན་པ་གནད་ཡོད། ཞིང་ལས་མཉམ་སྐྱེའ་ཅན་ཏུ་ཕྱར་པའི་མང་གཞིའི་ཕོག་ཞིང་
ལས་འབྲུལ་ཆས་ཅན་མངོན་ཏུ་འབྱར་བ་བྱེད་རྒྱ་དེ་ནི་ཆབས་ཆན་གི་གསར་བརྗེ་ཞིག་
ཡིན་པས་དེས་རང་རྒྱལ་གི་སྤྱི་ཚགས་རིང་ལྷགས་གི་ཞིང་ལས་གོང་འཕེལ་མགྱོགས་སུ་
གཏོང་རྒྱ་དང་། མི་དམངས་ཀྱང་ཉི་ཅན་ལས་ལྷགས་སུ་བརྟན་དང་གོང་འཕེལ་གཏོང་
རྒྱ། བརྗེ་ཞིང་མནའ་འབྲེལ་སུ་བརྟན་གཏོང་རྒྱ། ཁྲོད་ཁྲིར་དང་ཁྲོད་གསེབ་བར་
དང་། བརྗེ་པ་དང་ཞིང་པའི་བར་། ལུས་གི་ངལ་རྩལ་དང་ལྷན་པའི་ངལ་རྩལ་བར་
བཅས་གི་ཉི་ཤུ་ཆུང་ཏུ་གཏོང་རྒྱ་བཅས་གི་ཐད་ལ་གལ་ཆེའི་དོན་སྤྲོད་ཉ་ཅང་ཆན་པ་
ལྟན་ཡོད་པ་རེད།

མཁས་མངས་ལྟན་པའི་གཙོ་འཛིན་ཏུ་གྱུ་ཞེས་ཞིང་ལས་འབྲུལ་ཆས་ཅན་
 ཏུ་བརྒྱུར་རྒྱའི་གནད་དོན་ལ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་ཏུ་མཐོང་ཆེན་པོ་གནང་ནས་ཞིང་
 ལས་འབྲུལ་ཆས་ཅན་མངོན་ཏུ་འགྱུར་བ་བྱེད་རྒྱའི་ཐད་གལ་ཆའི་མཚུབ་སྟོན་རབ་དང་
 རིམ་པ་གནང་ཡོད། ༡ ་ཀྱའི་ལྟར་གི་ཤན་བྱུང་གདལ་གཏོང་རྒྱ་དང་། རྒྱུ་ཚོགས་རིང
 ལུགས་གི་དོང་རབས་ཅན་གི་ཞིང་ལས་འཛུགས་སྐྱོན་མཁྱེགས་སུ་བཏང་ནས་དོང་རབས
 ཅན་གི་ཞིང་ལས་གིས་སྤར་བས་བྱས་ལྟན་གི་སྒོ་ནས་དོང་རབས་ཅན་གི་བཟོ་ལས་.....
 དང་། རྒྱལ་སྤང་། ཆན་རྒྱལ་ལག་ཅལ་བཅས་ལ་སྐྱལ་ཁྱིད་དང་འགན་ལེན་བྱེད་
 ཆེད་ 1975 ལོའི་རྒྱལ་ཡོངས་གི་ཞིང་ལས་ཏུ་ཀྱའི་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་བྱེད་པའི་ཁྲིམ་ཆོགས་
 ཐོག་ཏུ་གྱུ་ཞེས་སྒྲོབས་ཀྱགས་ཏུ་ཅང་ཆེན་པོ་ཞིག་འདྲན་པ་དང་། བྱེད་ཐབས་ངེས
 གནན་ཞིག་སྤྱད་ནས་ 1980 ལོར་གཞི་རྩའི་ཐོག་ཞིང་ལས་འབྲུལ་ཆས་ཅན་མངོན་ཏུ་
 འགྱུར་བ་བྱེད་རྒྱའི་ཁྲོམས་ཆེན་གི་ལས་འགན་དེ་ལོགས་སྐྱུལ་བྱེད་དགོས་པ་མ་ཟད།
 ཏུར་བཙོན་ཆེན་པོས་ཞིང་ལས་འབྲུལ་ཆས་ཅན་མངོན་ཏུ་འགྱུར་བ་བྱེད་རྒྱ་དེ་ཏུ་ཀྱའི་
 ལྟར་གི་ཤན་འཛུགས་སྐྱོན་བྱེད་པའི་གལ་ཆའི་ཆད་གཞི་དོན་ཆན་བྱུག་པོའི་ནང་གི་དོན་
 ཆན་གཅིག་ལ་བརྩི་དགོས་ཞེས་ང་ཚོར་འཕྲོད་སྐྱལ་གནང་བ་དེའི་ཐོག་ནས་རྒྱལ་ཡོངས་
 མི་དམངས་གི་ཁ་ཆ་དགོས་གཏུགས་གི་རེ་འདུན་དེ་ལོགས་པར་མཚན་པ་རེད།

“ཞིང་ལས་གི་རྩ་བའི་འགྲོ་ལམ་ནི་འབྲུལ་ཆས་ཅན་ཏུ་འགྱུར་བ་བྱེད་རྒྱ་དེ་
 རེད་” ཅས་པའི་སྐར་གི་མཐོ་གྱུ་ཞེའི་ཁྲོམས་ཆེན་སྤྱོད་སྤྱོད་དེ་སྤྱོད་སྤྱོད་གཏོང་ཐབ་
 བྱེད་རྒྱ་དང་། རྒྱལ་ཡོངས་གི་ཞིང་ལས་ཏུ་ཀྱའི་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་བྱེད་པའི་ཁྲིམ་ཆོགས་ཐོག
 བཏོན་པའི་“ཞིང་ལས་འབྲུལ་ཆས་ཅན་ཏུ་འགྱུར་བ་བྱེད་རྒྱའི་གོམ་སྤྱོད་མཁྱེགས་སུ་
 གཏོང་དགོས་” པའི་དམག་འཐབ་གི་ལས་འགན་དེ་དོན་ཐོག་ཏུ་འཁྱོལ་བ་བྱེད་ཆེད་ང་
 ཚོས་《ཞིང་ལས་འབྲུལ་ཆས་ཅན་སྐོར་བཤད་པ་》ཞེས་པའི་དེབ་ཆུང་འདི་ཙམ་འབྲི་བུས
 བས་རྒྱ་ཆའི་གྲོང་གསེབ་གི་གཞི་རིམ་ལས་བྱེད་པ་དང་། སྤང་གསེབ་དང་རི་ཁྲལ་ཏུ་

སྒྲིབ་མཁན་གཞིན་ནུ་གིས་ཡན་ཅན། ཞིང་ལས་འབྲུལ་ཆས་གི་ཆེད་ལས་མི་སྣ། བཟོ་
བ་ཡིན་ལ་ཞིང་པའང་ཡིན་པའི་ཞིང་ལས་འབྲུལ་ཆས་མི་སྣ་ བཅས་གིས་སྒྲིབ་སྒྲིབ་དང་
དབྱེད་གཞི་བྱེད་རྒྱར་བརྟོན་བ་ཡིན།

ཙམ་འབྲི་བྱེད་རིང་ང་ཚས་མ་ ཁེ་སེ་རིང་ལུགས་གི་ ཆབ་སྲིད་དཔལ་འབྱོར་
རིག་པའི་གཞི་རྩའི་རྩ་བའི་རིགས་པར་ བརྟེན་ནས་ཞིང་ལས་འབྲུལ་ཆས་ཅན་མངོན་དུ་
འབྱར་བ་བྱེད་རྒྱའི་གལ་ཆའི་དོན་སྤྱིང་དང་། དེའི་རྒྱས་པ། དེ་བཞིན་རྩི་ལྟར་བས་
ནས་ཞིང་ལས་འབྲུལ་ཆས་ཅན་གོང་འཕེལ་གཏོང་དགོས་པ་ སྐབས་གི་གནད་དོན་རྒྱས་
བཤད་གང་ཐུབ་བས་ཡོད་རུང་ང་ཚའི་རྒྱ་ཆད་དཔན་པའི་རྒྱུན་གིས་སྒྲིབ་དང་ནོར་མོ་མོ་
འབྲུལ་འགའ་ཞིག་ཡོད་ངེས་ཡིན་པས་རྒྱ་ཆའི་སྒྲིབ་པ་པོ་ཚས་སྒྲིབ་བརྗོད་དང་དག་མོ་
བཅས་གནད་རྒྱའི་རེ་བ་ནན་པ་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

དཀར་ཆག

མིང་གཞི།

དང་པོ། ཞིང་ལས་འབྲུལ་ཆས་ཅན་བྱགས་ཆེ་གཉེར་ནས་ཞིང་ལས་གི་མང་
གཞིའི་བྱས་པར་བྱགས་སྟོན་བྱུག་དགོས། (1)

ཞིང་ལས་གིས་མང་གཞི་བྱེད་རྒྱ་དེ་ནི་མ་ཁེ་སི་རིང་ལྷགས་གི་
གཞི་ཅའི་ཅ་པའི་རིགས་པ་ཞིག་རེད། (2)

ཞིང་ལས་འབྲུལ་ཆས་ཅན་མང་དུ་འབྱུར་བ་བྱས་ནས་བྱུལ་
དམངས་དཔལ་འཕྱར་མཚུགས་ལྷུང་གོང་འཁལ་ཤང་བར་སྐྱལ་
འདེད་གཏོང་བ། (9)

ཞིང་ལས་འབྲུལ་ཆས་ཅན་བྱགས་ཆེ་གཉེར་ནས་སྤྱི་ཚུགས་རིང་
ལྷགས་གི་ཞིང་ལས་ཆེན་པོ་འཆུགས་སྟོན་བྱེད་དགོས། (22)

གཉིས་པ། ཞིང་ལས་གི་ཅ་པའི་འགྲོ་ལམ་ནི་འབྲུལ་ཆས་ཅན་དུ་འབྱུར་བ་བྱེད་
རྒྱ་དེ་རེད། (28)

ཞིང་ལས་འབྲུལ་ཆས་ཅན་གིས་ཞིང་ལས་ངལ་ཅོལ་གི་ཕོན་སྤྱེད་
ལས་ཕྱོད་ཆད་མཐོའི་སྒོ་ནས་གོང་མཐོར་གཏོང་བྱུང་བ། .. (29)

ཞིང་ལས་འབྲུལ་ཆས་ཅན་གིས་སི་དམངས་ཀྱང་ཉེའི་གཅིག་ནས་

ཀྱ་ཁྱོན་ཆེ་བ་དང་གཉིས་ནས་སྤྱི་གས་ཆེ་བའི་བྱད་འཕགས་
རང་བཞིན་འདྲན་སྤེལ་ལེགས་པར་བྱེད་ཐུབ་པ། (38)

ཞིང་ལས་འཕུལ་ཆས་ཅན་དུ་འགྱུར་ན་འབྱོར་མེད་གྲལ་རིམ་སྤྱིད་
དབང་གླེང་འཛིན་སྐབས་ཀྱི་གཏོང་གྱུར་ཡན་པ་ཡོད་པ། ... (44)

གསུམ་པ། ཞིང་ལས་འཕུལ་ཆས་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་གནད་དོན་ཐད་གི་ལཱ་
ཕྱོགས་གཉིས་བར་གི་འཕལ་ཚད། (57)

ཞིང་ལས་གནད་དོན་ཐད་གི་ཏང་གི་ཅ་བའི་ལམ་ཕྱོགས་ཀྱི་ནད་
འབྱོར་བྱེད་པ། (58)

ཞིང་ལས་འཕུལ་ཆས་ཅན་ལ་ “མི་བཞིའི་དབང་ཚོགས་” གིས་གཏོར་
བཞིག་གཏོང་བའི་ནག་ཉེས་ལ་དགག་པ་བརྒྱབ་ནས་དཔེར་
བཞི་ཅན་གིས་འཕུལ་ཆས་ཅན་གི་དཔག་སྤྱི་བྱེད་ཀྱི་ཀྱུན་
འབྱོར་བྱེད་དགོས། (69)

བཞི་པ། རང་སྟོབས་རང་སྤེལ་གི་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་ནད་འབྱོར་བྱས་ནས་ཞིང་
ལས་འཕུལ་ཆས་ཅན་མདོར་དུ་འགྱུར་བའི་མུར་ཆད་མཁྱོགས་
སྤྱི་གཏོང་དགོས། (81)

ཞིང་ལས་འཕུལ་ཆས་ཅན་ཕྱགས་ཆེ་གཉིས་བར་དང་ཐོག་མ་བཙོས་
ཀྱི་ཆ་ནས་དཔེ་འཛིན་བྱེད་དགོས། (82)

སྤྱིག་འཆུགས་བྱས་ནས་ཞིང་ལས་འཕུལ་ཆས་གི་མཉམ་འཛིན་
དཔག་འཕལ་ཕྱགས་ཆེ་ཀྱག་པ། (91)

མཉམ་སྤེལ་དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་བྱེད་ནས་ཞིང་ལས་འཕུལ་

ཆས་ཉྱ་སྒྱུབ་བྱེད་པའི་ནུས་ཀྱུགས་གོང་མཐོར་གཏོང་

དགོས། (100)

ལྷ་པ།

ཏང་གིས་ཞིང་ལས་འཕུལ་ཆས་ཅན་ལ་འགོ་ཁྲིད་བྱེད་རྒྱུར་གྱུགས་

སྟོན་ཀྱུག་དགོས། (109)

ཞིང་ལས་འཕུལ་ཆས་ཅན་དེ་དོན་ཆེན་ཞིག་ཏུ་བརྩིས་ནས་ནན་

ཏན་གིས་དམ་འཛིན་ཡག་པོ་བྱེད་དགོས། (110)

དགེ་མཚན་ལྷན་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་མཐའ་དག་སྤུལ་སྤོང་བྱས་ནས་ཞིང་

ལས་འཕུལ་ཆས་ཅན་གྱུགས་ཆེ་གཏོར་དགོས། (117)

གསར་བརྗེ་ཅན་གི་ཞིང་ལས་འཕུལ་ཆས་གི་དཔྱད་ཁྲག་ཅིག་

འཛུགས་སྒྲུབ་བྱེད་དགོས། (132)

དང་པོ། ཞིང་ལས་འབྲུལ་ཆས་ཅན་སྤྱད་པ་ཆེ་ གཉིད་ནས་ཞིང་ལས་གི་མང་གཞིའི་ཁྱད་ པར་སྤྱད་པ་སྟོན་ཐུག་དགོས།

མིག་སྔར་རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་གིས་ཏུ་ཀྲུ་ཞིས་གཙོ་བོ་གནང་བའི་ཏང་
ཀྲུ་དབྱང་གི་ཆབས་ཆེན་འཛོད་སྐུལ་ལ་ཏུ་བཙོན་ཆེན་པོས་དང་ལེན་ཞུས་ནས་ལང་
ཀྲུ་ཅང་ཡའོ་ཏང་སྐུལ་ཏུ་ཆོགས་ཐེར་འདོན་གཏོང་བ་ཕྱད་པ་དང་དེར་དགག་པ་
གཏོང་བ་བརྒྱབ་ཏེ་ཏང་ཡོངས་སྐུལ་སྤྱོད་བྱས་ནས་ཞིང་ལས་སྤྱད་པ་ཆེ་གཉིད་པ་.....
དང་། ཏུ་ཀྲུ་ལྟར་གི་ཤན་བྱུ་གདལ་གཏོང་བ། ཞིང་ལས་འབྲུལ་ཆས་ཅན་མཛོན་
ཏུ་འཇུར་བ་ཕྱད་པ་བཅས་གི་ལས་འགུལ་གི་མཐོ་ཆབས་གསར་པ་ཞིག་འབྱུར་བཞིན་
ཡོད་པ་རེད། དེ་ནི་ཁྱོད་ཡོངས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་དོན་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པས་དེས་
ཏང་ཡོངས་དང་རྒྱལ་ཡོངས་གི་ལས་དོན་ཁག་ནམས་དབྱར་མཚོ་རྒྱས་པ་ལྟར་གོང་.....
འབྲེལ་འགྲོ་རྒྱར་སྐུལ་འདོད་ཏུ་ཅང་ཆེན་པོ་གཏོང་རྒྱ་རེད།

སྤྱི་ཆོགས་རིང་ལུགས་གི་ཞིང་ལས་ཆེན་པོ་འཇུགས་སྐྱུན་ཕྱད་དགོས་ན་དང་
ཐོག་“ཞིང་ལས་གིས་མང་གཞི་ཕྱད་པ་དང་། བཙོན་ལས་གིས་གཙོ་བོ་བྱེད་དགོས་”
ཞེས་པའི་རྒྱལ་དམངས་དཔལ་འབྱོར་གོང་འབྲེལ་གཏོང་རྒྱུ་སྤྱོད་པ་ལོ་ཀྲུ་ཞིའི་.....
སྤྱི་ཕྱད་ཐོགས་ལ་ཡང་དག་པའི་སྒོ་ནས་གོ་བ་ལེན་པ་དང་རང་རྟོགས་གིས་ལག་ལེན་
བསྟར་དགོས། ཞིང་ལས་དང་བཙོན་ལས་ནི་རྒྱལ་དམངས་དཔལ་འབྱོར་ནང་གི་ཆེས་གཞི
ཅར་རྒྱར་པའི་དངོས་པོ་ཐོན་སྤྱད་ཕྱད་མཁན་སྡེ་ཆན་ཁག་གཉིས་ཡིན་ཞིང་། དེ་

གཉིས་ནི་ཡན་ཚུན་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་དང་། ཡན་ཚུན་ཆ་ཁྱེན་དུ་ལྷུང་བ། ཡན་ཚུན་
 སྐྱལ་འདེད་གཏོང་བ་བཅས་ཡིན་སྟབས་ཀྱིས་དམངས་དཔལ་འབྱུང་གིས་པོ་འདི་ནང་ཐག་
 གཅོད་རང་བཞིན་ལྟན་པའི་རུས་པ་ཐོན་གི་ཡོད། སྤྱི་ལོ་བྱེད་ཕྱགས་དེས་ཕྱགས་གཅིག་
 བཅས་བཟོ་ལས་དང་ཞིང་ལས་ཐོན་ཕྱིན་ཕྱེ་ཆན་གི་སྤྱར་ཆད་ འབྲེལ་བ་ཐག་གཅོད་ཡང་
 དག་པ་བྱས་ བཅས་ཞིང་ལས་དང་ བཟོ་ལས་གོང་འཕེལ་གཏོང་ པའི་གོ་རིམ་ནང་ཡན་
 ཚུན་སྐྱལ་འདེད་དང་ཡན་ཚུན་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་དུ་འཇུག་དགོས་པ་དང་། ཕྱགས་གཞན་
 ཞིག་ནས་ལས་རིགས་ཁག་གིས་ཞིང་ལས་ གིས་མང་གཞི་བྱེད་པའི་བསམ་སྒྲོ་བརྟན་པོ་
 འཇུགས་དགོས་ཤིང་། ཞིང་ལས་དེ་དངོས་འབྲེལ་རྒྱལ་དམངས་དཔལ་འབྱུང་གི་ཡང་
 དང་པོའི་གནས་སུ་བཞག་ནས་ཞིང་ལས་དང་། ཡང་བའི་བཟོ་ལས། ལྷི་བའི་བཟོ་
 ལས་བཅས་གི་གོ་རིམ་ལྟར་ལས་དོན་བྱེད་དགོས་པ་ང་ཚོར་འདི་བ་བརྟན་ཡོད་པ་རེད།
 དེར་བརྟན་ཡང་དག་པའི་སྒྲོ་ནས་ཞིང་ལས་གི་གལ་ཆེད་གོ་ གནས་དང་རུས་པར་རོས་
 འཛིན་བྱས་ནས་ཞིང་ལས་གི་མང་གཞིའི་རུས་པ་སྤར་བས་འདོན་སྤེལ་ལེགས་པར་བྱེད་
 ལྷ་དེ་ནི་རྒྱལ་དམངས་དཔལ་འབྱུང་གོང་འཕེལ་ཆེན་པོ་ཡོང་རྒྱུར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་
 ཀླུ་འགངས་ཏ་ཅང་ཆེ་བའི་གནད་དོན་ཞིག་རེད།

ཞིང་ལས་གིས་མང་གཞི་བྱེད་རྒྱ་དེ་ནི་མ་ཁེ་སི་རིང་ལུགས་ གི་གཞི་རྩའི་རྩ་བའི་རིགས་པ་ཞིག་རེད།

མ་ཁེ་སི་རིང་ལུགས་པ་ཚོས་མིའི་ རིགས་གི་ཐོན་ཕྱིན་གི་ བྱ་བ་དེ་ལག་ལེན་
 གི་བྱ་བ་རྩ་བའི་ནང་གི་རྩ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། བྱ་བ་གཞན་དག་ཆང་མའི་རག་ལས་
 ས་ཞིག་ཡིན་པར་རོས་འཛིན་བྱེད་གི་ཡོད་པ་རེད། མིའི་རིགས་གི་ཐོན་ཕྱིན་བྱ་བའི་
 བང་སྤྱི་ཚགས་ལམ་ལུགས་གང་ཞིག་གི་འོག་དུ་ཡིན་ཅུང་ཞིང་ལས་ཐོན་ཕྱིན་ནི་རྒྱལ་

དམངས་དཔལ་འཕྲུར་ཀྱི་ལ་པོ་ལྷོ་ཆེན་ཁག་རང་རྒྱ་འཕེར་བྱུང་བ་དང་གོ་མ་གང་...
མདུན་སྒྲིལ་གིས་གོང་འཕེལ་ཡོང་བ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་གཙོ་བོ་དེ་དེ་མང་གཞི་ཞིག་ཡིན་ཞིང་།
དེ་ནི་མ་ཁེ་སི་རིང་ལུགས་གི་གཞི་ཅི་ཅི་མའི་རིགས་པ་ཞིག་རེད།

ཞིང་ལས་གིས་མང་གཞི་བྱེད་པ་དེ་ནི་རྒྱལ་དམངས་དཔལ་འཕྲུར་གི་ལྷོ་ཆེན་
ཁག་གནས་པ་དང་གོང་འཕེལ་ཡོང་བ་བྱེད་ཀྱི་ཞིང་ལས་དང་བྲལ་བ་ཐབས་མེད་པས་
ཆང་མས་ཞིང་ལས་ངལ་ཅོལ་ཐོན་སྐྱེད་གི་ལས་ལྟུང་ཆེ་བྱུང་གཏོང་བྱེད་སྒྲིལ་འཕྲོ་ཆ་
ལྟུན་ལ་བཅིས་དགོས་གི་རེད། མི་རྒྱལ་གིས་ཐོན་སྐྱེད་དམ་ཡང་ན་རིག་གནས་དང་
སྤྱི་ཚོགས་གི་བྱ་བ་བྱེད་པར་གཏུག་ཡིན་ཏེ་དང་ཐོག་དགོས་ངེས་གི་དངོས་པོའི་འཆ་
བའི་རྒྱ་ཆ་དགོས་གི་ཡོད་ཅིང་། དེ་འང་མ་ཁེ་སིས་“ངལ་ཅོལ་པ་སྐྱེད་གི་དགོས་མཁོ་
ལས་བཟུལ་བའི་ཞིང་ལས་ངལ་ཅོལ་ཐོན་སྐྱེད་གི་ལས་ལྟུང་ནི་སྤྱི་ཚོགས་ཡོད་ཆད་གི་
མང་གཞི་ཞིག་རེད” ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རེད། དེ་གསལ་བོར་བཤད་ན་ཞིང་ལས་
ངལ་ཅོལ་ཐོན་སྐྱེད་གི་ལས་ལྟུང་ཆེ་བྱུང་དེ་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་གི་དཔལ་འཕྲུར་དར་བྱས་
འཕྲོ་བའི་རྒྱ་ཆ་དང་གཞི་རྒྱ་དང་ཐད་ཀར་འཕེལ་བ་ཡོད་ཅིང་། ཞིང་ལས་ངལ་
ཅོལ་ཐོན་སྐྱེད་གི་ལས་ལྟུང་ཆེ་བྱུང་བྱིན་པ་ཡིན་ན་གཞི་ནས་རྒྱལ་དམངས་དཔལ་འཕྲུར་
ཀྱི་ལ་པོ་དར་བྱས་ཡོང་གི་རེད། ཞུན་ཀེ་སིས་“ཞིང་ལས་ནི་གནའ་རབས་གི་འཇིག་
རྟེན་ཀྱི་ལ་པོར་ཐག་གཙོ་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་ཐོན་སྐྱེད་གི་ལྷོ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ཞིང་།
ད་ཆ་ཞིང་ལས་ནི་དེ་བས་ཀྱང་དེ་འདྲ་རང་རེད” ཅེས་བརྟན་པ་གནང་ཡོད། མ་ཁེ་
སི་དང་ཞུན་ཀེ་སི་རྒྱལ་གཉིས་གིས་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གི་ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་ཐབས་སྒྲིལ་
དང་། ལྷག་པར་དུ་མ་ཅ་རིང་ལུགས་གི་ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་ཐབས་ལ་རྟོག་ཞིབ་དང་དབྱེ་
ཞིབ་གནང་བའི་ཐོག་ནས་ཞིང་ལས་ནི་རྒྱལ་དམངས་དཔལ་འཕྲུར་གི་ལྷོ་ཆེན་གཞན་དག
རྒྱལ་རང་རྒྱ་འཕེལ་བ་དང་གོང་འཕེལ་ཡོང་བ་བྱེད་ཀྱི་མང་གཞི་ཡིན་པ་དེ་མཁྱེན
པ་རེད། དེ་ནི་མའི་རིགས་སྤྱི་ཚོགས་གི་ཡོངས་ཁུལ་གི་བྱེད་པ་ལྟུང་གི་དཔལ་འཕྲུར་

ཚས་ཉིད་ཅིག་རེད།

འོན་ཀྱང་ཞིང་ལས་གི་མང་གཞིའི་བྱས་པ་དེ་སྤྱི་ཚོགས་གི་ལམ་ལུགས་མི་འདྲ་
བའི་འོག་དང་། ཆབ་སྲིད་དང་དཔལ་འབྱོར་གི་ཆ་རྒྱུན་མི་འདྲ་བའི་འོག་བྱས་པའི་
གཞི་རྒྱུན་དང་འབྲས་བུ་ཡང་འདྲ་གི་མ་རེད། མ་ཅུ་རིང་ལུགས་གི་ལམ་ལུགས་འོག་
ཐོན་སྐྱེད་རྒྱ་ཆ་ མྱོར་ལ་དབང་བས་སྤྱི་ཚོགས་གི་ཐོན་སྐྱེད་ནི་ཁེ་སྤྱོད་མང་ཉུང་ལ་
བརྟེན་ནས་སྤྱོད་པ་དང་། ག་དུས་ཡིན་ཡང་བཟོ་ལས་འཕེལ་རྒྱས་དོ་མི་མཉམ་པས་
ཞིང་ལས་དེ་བཟོ་ལས་གི་རྗེས་སུ་ཤུགས་ཆེར་ལུས་པ་རེད། དུས་མཚུངས་ཤོད་བྲིས་
ནང་གི་མ་ཅུ་ཅན་དང་ཆོང་བས་གདུག་རྒྱུ་བ་ཆེན་པོས་ཞིང་པར་བཤུ་གཞོག་བཏང་བ་
དེས་བཟོ་ལས་དང་ཞིང་ལས་བར་འགལ་ཟླ་ཆབས་ཆེ་བཟོས་པ་རེད། ལེ་ཉིན་གིས་
“ཞིང་ལས་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་བ་དེ་བཟོ་ལས་གི་རྗེས་སུ་ལུས་གི་ཡོད་པ་དེ་ནི་མ་ཅུ་”
རིང་ལུགས་རྒྱལ་ཁབ་མཐའ་དག་ལ་སྤར་ནས་ཡོད་པའི་སྤྱང་རྒྱལ་ཞིག་རེད།” ཅས་ཀྱིས་
གསུངས་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེ་མ་ཅུ་རིང་ལུགས་སྤྱི་ཚོགས་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་བར་མང་གཞི་
ཡིན་པའི་ཞིང་ལས་དང་ཁ་བྲལ་ན་འགྲིག་གི་རེད་ཅེས་ཟེར་བ་མིན། མ་ཁེ་སིས་ཞིང་
ལས་ནི་མང་གཞི་རེད་ཅེས་མཆུག་བསྟོམས་གནང་སྐབས་ མ་ཅུ་རིང་ལུགས་གི་འཛིག་
རྟེན་དེ་ལྷག་གཅིག་དུ་སྤྱོལ་བ་ཞིག་ལ་བརྩིས་ནས་དབྱེ་ཞིབ་གནང་བ་རེད། མ་ཅུ་རིང་
ལུགས་རྒྱལ་ཁབ་འགའ་ཞིག་ལ་རྒྱལ་ཁབ་རང་ཉིད་གི་ཞིང་ལས་ཏུ་ཅང་ཉུང་ཉུང་ཡིན་
པས་རྒྱལ་དམངས་དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་འགྲོ་བའི་མང་གཞིའི་བྱས་པ་ཐོན་མེད་
ཀྱང་དེ་ཚོས་མི་མེར་སྤོལ་ལྷལ་དང་མི་མེར་སྤོལ་ལྷལ་བྱེད་ཅམ་གི་ཞིང་ལས་ལ་བརྟེན་
ནས་མང་གཞི་བྱེད་གི་ཡོད་ཅིང་། གལ་ཏེ་དེ་འདྲ་མ་བྱས་ན་དེ་ཚོ་འཛོ་གནས་སྐབ་
ཁག་པོ་རེད། མ་ཅུ་རིང་ལུགས་གི་རྒྱལ་ཁབ་ནི་དེ་འདྲ་རེད་ལ་སྤྱི་ཚོགས་བཅན་
རྒྱལ་རིང་ལུགས་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱང་དེ་འདྲ་རང་རེད། སྤུ་ལན་བཟོ་བཅས་རིང་
ལུགས་རོ་ཨོག་དུ་ཚོགས་གིས་འཇམ་སྒྲིང་བཅན་བརྒྱུད་བྱེད་དབང་འགྲོག་ཅེས་བྱེད་པ་

དང་། བཅན་འཕྲུལ་གྱི་ཕྱིར་གཏོང་བ། ཁོ་རྒྱལ་ཆེན་པོ་ཉམ་འཕྲུག་བྱེད་ཆེད་སྡོམ་
 ཉམ་ཆེན་པོས་བྱུང་དམངས་དཔལ་འཕྱོར་དེ་དཔག་དོན་ཅན་ལ་བསྐྱར་ནས་བྱུང་།
 དམངས་དཔལ་འཕྱོར་ནང་གི་མི་ལྷན་དང་དེས་ལྷན་འཛོམས་ཆེན་ཞིག་གྱུར་བའདུག་
 གི་བཙོ་ལས་དང་ཞིང་ལས་ཐོན་ཕྱིར་གྱི་ཕྱི་ཆན་ཁག་ནས་གོ་མཚན་བཙོ་ལས་ཐོན་པའི་
 ལས་གི་ཕྱི་ཆན་ལ་བསྐྱར་བ་རེད། ཆོད་དཔག་བྱས་པར་གཞིགས་ན་མིག་སྐར་སྤྱུ་ལན་
 བཙོ་བཙོས་རིང་ལྷན་གི་དཔག་དོན་འཕྲོ་ཕྲན་དེ་ལས་ཆེར་མ་དེ་རང་གི་སྤྱོད་ཅིས་
 འཕྲོ་ཕྲན་ཡོངས་རྒྱལ་གི་གསུམ་ཆ་གཅིག་ཟེན་ཡོད་པ་དང་། སྤྱུ་ལན་བཙོ་བཙོས་
 རིང་ལྷན་གི་བྱུང་དམངས་གི་ཡོང་འབབ་ནང་གི་བརྒྱ་ཆ་ ༡༠ ལྷན་མས་ཟེན་གི་ཡོད་
 པ་རེད། “མེ་རྒྱལ་དཔོན་པོ་ལས་མར་གྱིང་མི་དཔོན་” པའི་སྤྱི་རྒྱལ་དེ་རིགས་གིས་
 དཔལ་འཕྱོར་གོང་འཕེལ་འཕྲོ་ཕྲན་དོ་མི་མཉམ་པ་དང་། གོ་མཚན་བཙོ་ལས་གི་ཐོན་
 ཕྱིར་དེ་ཆོད་མེད་ཀྱི་ཆེར་གཏོང་བ། དམངས་སྤྱོད་ཐོན་ཕྱིར་ཉ་ཅང་རྗེས་སྤྱུ་ལས་པ་
 བཅས་གིས་རྒྱན་པས་ཞིང་ལས་དང་། ཡང་བའི་བཙོ་ལས། སྤྱི་བའི་བཙོ་ལས་བཅས་
 གསུམ་བར་གི་སྐར་ཆད་འཕེལ་བར་གཏོར་བཞིག་ཆབས་ཆེ་བའདུག་ནས་བྱུང་དམངས་
 དཔལ་འཕྱོར་ལ་ཉམས་ཉེན་ཆབས་ཆེ་བྱུང་བ་དང་། དུལ་ཡོར་ཆོད་མེད་འགྲམས་
 ལྷ་ཆབས་ཆེ་ཏུ་བྱུང་བ། ཁོ་རྒྱལ་ཆེན་པོ་ཉམ་འཕྲུག་ཉ་ཅང་དཀོན་པ། རལ་ཚུལ་མི་དམངས་
 ཉིན་བཞིན་སྤྱོད་ཏུ་བྱུང་བ་བཅས་བྱུང་བ་རེད།

སྤྱི་ཆུས་རིང་ལྷན་གི་དཔལ་འཕྱོར་ནང་ཞིང་ལས་གི་སྐར་གཞིར་ནུས་པ་
 དེ་དེ་སྤྱི་ཆུས་ཡོད་ཆད་ལས་དེ་བས་མཚན་གསལ་དོད་པ་ཡོད་ཅིང་། གང་ཡིན་
 ཟེར་ན་སྤྱི་ཆུས་རིང་ལྷན་ལས་ལྷན་གིས་ཐོན་ཕྱིར་གྱི་ལྷ་ཆ་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་ལས་
 ལྷན་ཅ་མེད་འདུག་ནས་སྤྱི་ཆུས་རིང་ལྷན་གི་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་ལས་ལྷན་བཙོ་བཙོས་
 ལྷན་བཙོ་ལས་དང་ཞིང་ལས་བར་དང་ཡོང་ཁྱིར་དང་ཡོང་གསལ་བར་གི་འགའ་མ་
 ཆབས་ཆེ་དང་ན་རང་ཆེ་བའི་འགའ་བ་མེད་པ་བཙོས་ནས་བཙོ་ལས་དང་ཞིང་ལས་

བར་མན་ཚུན་ཀྱུ་རྒྱུ་དང་། བན་ཚུན་རྒྱུ་ལས་བྱེད་པའི་སྤྱི་ཚལ་རིང་ལུགས་
 གི་འབྲེལ་བ་གསར་བ་བཅུགས་པ་དང་གཅིག་སྤྱི་ཚལ་རིང་ལུགས་གི་སྤྱི་ལ་དབང་
 བའི་ལམ་ལུགས་བཅུགས་སྟབས་འཆར་གཞི་ཡོད་པའི་སྤྱི་ནས་དཔལ་འབྱོར་ལག་ལེན་
 བསྟར་རྒྱུ་ཆ་འུན་ཕྱུན་ཞིང་། རྒྱལ་ཁབ་གིས་རྒྱལ་དམངས་དཔལ་འབྱོར་སྤེལ་
 ཁག་དང་ཁེ་ལས་ཁག་ནམས་གོང་བྱ་གཅིག་ཏུ་དམ་པོར་འབྲེལ་བ་དང་། མོན་སྤྱི་
 བྱེད་པའི་དམིགས་ལུལ་ནི་རྒྱལ་ཁབ་གི་དཔལ་འབྱོར་འཛུགས་སྐྱུན་དང་མི་དམངས་གི་
 དངོས་པོའི་རིག་གནས་འཚོ་བ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་ཡག་ཏུ་འཕྱོ་བའི་དགོས་མཁོ་
 འཚམས་པ་བྱེད་རྒྱ་དེ་ཡིན་པར་བརྟེན་རྒྱལ་ཁབ་གིས་མི་ཤུགས་དང་། དངོས་ཤུགས་།
 རྩིས་ཤུགས་བཅས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ནས་ཞིང་ལས་ཤུགས་ཆེ་གཉིར་ཏེ་ཞིང་ལས་གི་མང་
 གཞིའི་བྱས་པ་འདྲན་སྤེལ་བྱེད་སྟབས་པ་དང་གཉིས། སྤྱི་ཚལ་རིང་ལུགས་གི་དཔལ་
 འབྱོར་འཛུགས་སྐྱུན་དེ་ནི་རང་བཅོན་རང་བདག་དང་རང་སྟབས་རང་སྤེལ་བྱེད་པའི་
 ལམ་སྟེན་གི་ཁྲིད་སྟོན་ལོག་བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས་སྤྱི་ཚལ་རིང་ལུགས་གི་བཟོ་
 ལས་དང་རྒྱལ་དམངས་དཔལ་འབྱོར་གི་དེ་མེན་སྤེལ་ཁག་འཕེལ་རྒྱས་གཏོང་བའི་
 གཞི་ཁྲོན་དང་ལྷན་ཆད་དེ་ངེས་པར་དུ་རྒྱལ་ནང་གི་ཞིང་ལས་ངལ་རྩོལ་ཕོན་སྤྱི་ལས་
 བྱེད་ཅུ་ཆད་གི་མང་གཞིའི་ཕོག་འཛུགས་དགོས་པ་དེའི་ཕོག་ནས་སྤྱི་ཚལ་རིང་ལུགས་
 འཛུགས་སྐྱུན་ནང་ཞིང་ལས་གིས་མང་གཞིའི་བྱས་པ་སྤར་བས་ཆེ་བ་འདྲན་སྤེལ་བྱས་
 བས་རྒྱལ་དམངས་དཔལ་འབྱོར་ཕྱིལ་པོ་ལྷན་ཆད་མཐོ་པོའི་སྤྱི་ནས་གོང་འཕེལ་ཡོང་
 རྒྱུར་སྐུལ་འདོད་གཏོང་རྒྱ་དང་གསུམ་བཅས་རེད། གཞན་ཡང་མ་ཁེ་མི་ལེ་ཉིན་རིང་
 ལུགས་དང་མཐོ་ཙ་དུང་དགོངས་པས་དྲག་ཆས་སྤྲོས་པའི་མི་དམངས་མང་ཚོགས་གིས་
 ཞིང་ལས་ནི་རྒྱལ་དམངས་དཔལ་འབྱོར་གི་མང་གཞི་ཡིན་པའི་དཔལ་འབྱོར་གི་ཚས་
 ཉིད་དེར་ཡང་དག་པའི་སྤྱི་ནས་ངོས་འཛིན་བྱེད་སྟབས་པ་དང་རང་སྟེན་གིས་བཅད་སྤྱི་
 བྱེད་སྟབས་ཏེ་དེས་སྤྱི་ཚལ་རིང་ལུགས་གི་གསར་བཅི་དང་སྤྱི་ཚལ་རིང་ལུགས་.....

འཇུགས་སྐྱོན་ནང་འདྲན་བྱུང་པའི་གྲི་རྩ་ས་པ་འདྲན་གྱི་ལ་བྱེད་དུ་འཇུག་བྱུང་གི་རེད།

མའོ་ཀླུ་ཞིས་ཐོག་མཐའ་པར་གསུམ་དུ་ཞིང་ལས་གྲི་གནད་དོན་ལ་མཐོང་
ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་གནད་གྲི་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལྷ་ 1934 ལོར་མའོ་ཀླུ་ཞིས་“ཞིང་ལས་
ཐོན་སྐྱེད་ནི་ང་ཚོའི་དཔལ་འབྱོར་འཇུགས་སྐྱོན་གྲི་ལས་ཀའི་ནང་གི་ཨང་དང་པོ་དེ་
རེད”ཅས་བསྟན་པ་གནད་ཡོད། དེ་ནི་དཔལ་འབྱོར་གནད་དོན་ཐད་གྲི་མ་ཁེ་སི་
ཤིང་ལུགས་གྲི་ཅ་བའི་བཞེད་པ་ཡིན་ཞིང་། བཞེད་པ་དེ་ནི་གསར་བཞེད་རྟེན་གཞིའི་
དུས་སྐབས་ལྷ་ཡོངས་སྤྱི་ཡོད་དག་པ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། རྒྱ་ཆོགས་ཤིང་ལུགས་
འཇུགས་སྐྱོན་བྱེད་པའི་དུས་སྐབས་སྤྱི་ཡོངས་སྤྱི་ཡོད་དག་པ་ཞིག་རེད། 1948
ལོར་མའོ་ཀླུ་ཞིས་སྤྱི་ཡོད་“བཀས་བཞོད་རྒྱུ་འཛིན་གྲི་ལས་ལུགས་ཅ་མེད་བཏང་
ནས་ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱེད་འཕེལ་རྒྱས་བཏང་ན་བཟོ་ལས་ཐོན་སྐྱེད་འཕེལ་རྒྱས་གཏོང་རྒྱ་
དང་། ཞིང་ལས་གྲི་རྒྱལ་ཁབ་དེ་བཟོ་ལས་གྲི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་བསྐྱར་རྒྱུའི་ལས་འགན་ལ་
ཟང་གཞི་འདིང་བྱུང་གི་རེད”ཅས་གསུངས་ཡོད་ཅིང་། མའོ་ཀླུ་ཞིས་ད་དུང་འབྱོར་
མེད་བལ་རིམ་གྱི་དབང་སྤྱི་ཡོད་འཛིན་ལ་ཤུགས་སྤོན་རྒྱག་པའི་ཆད་མཐོའི་ཐོག་ནས་
རྒྱུ་ལུས་ཅན་གྲི་ཞིང་ལས་སྤྱི་ཡོད་གཏོང་དགོས་པའི་གལ་ཆེད་རང་བཞིན་ལ་.....
རིགས་པས་ཁྲུང་སྤྱི་ཡོད་གནད་ནས་“ཞིང་ལས་རྒྱ་ཆོགས་ཅན་ལ་བསྐྱར་མ་བྱུང་ན་རྒྱ་
ཆོགས་ཤིང་ལུགས་ཅ་ཆང་བ་དང་སྤྱི་ཡོད་ཞིག་ཡོད་བྱུང་གི་མ་རེད”ཅས་བསྟན་པ་
གནད་ཡོད། གྲང་ཏེ་མི་དམངས་རྒྱུ་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དབུ་བརྩིས་རྒྱུ་མའོ་ཀླུ་ཞིས་
ཞིང་ལས་གྲི་གནད་དོན་ཐད་གཅོད་མཐུན་ཕྱིན་པ་གནད་ཆེད་སྤྱི་ཡོད་ཕྱོད་གཉེན་གྲི་
རྒྱ་ཆོགས་ལས་ལུགས་ཐད་གྲི་སྤྱི་ཡོད་རང་དང་རིམ་པ་དཔེར་ན་ས་ཞིང་བཅས་...
སྤྱི་ཡོད་བྱེད་པ་དང་། ཞིང་ལས་མཉམ་ལས་ཅན་ལ་བསྐྱར་བ། མི་དམངས་ཀྱང་ཏེ་ཅན་
ལ་བསྐྱར་བ་ཐོགས་གྲི་གསར་བཞེད་མང་ཆོགས་ལས་འགལ་སྤྱི་ཡོད་དང་དེར་འགོ་
ཁྲིད་གནད་པ་རེད། དེ་ནས་བཟུང་རྒྱ་ཆོགས་ཤིང་ལུགས་གྲི་ཟང་གཞིའི་དཔལ་འབྱོར་